

Riktlinjer för direktupphandling

Inledning

Inom Stockholms stad räknas varje nämnd och bolag som en egen upphandlande myndighet/enhet och ska fastställa egna riktlinjer för direktupphandling för sin verksamhet.

Skärholmen stadsdelsförvaltnings riktlinjer innehåller anvisningar för användning av direktupphandling i förvaltningen och grundar sig på stadsledningskontorets utfärda tillämpningsanvisningen om miniminivåer för vad som ska ingå i riktlinjer för direktupphandling (Dnr KS 2022/13).

Definition av direktupphandling

Med direktupphandling avses ett förfarande för tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal utan krav på att den upphandlande organisationen först ska informera om sin avsikt att upphandla genom en annons om anbudsinfordran.

När direktupphandling kan användas

Direktupphandling kan användas i nedan situationer:

- Det saknas centralt ramavtal/avtal, gemensamt ramavtal/avtal eller lokalt ramavtal/avtal för det som ska köpas in och det som ska köpas har ett lågt värde.

Lågt värde innebär att direktupphandling endast är tillåtet då värdet av inköpet understiger direktupphandlingsgränsen.

Direktupphandlingsgränsen varierar beroende av vilken upphandlingslag som är tillämplig. Den aktuella direktupphandlingsgränsen enligt Lag om offentlig upphandling (LOU) är 700 000 kronor (år 2022). Värdet är angivet exklusive mervärdesskatt (moms).

Aktuella värden för samtliga upphandlingslagar finns på Upphandlingsmyndighetens hemsida:

[Tröskelvärden och direktupphandlingsgränser | Upphandlingsmyndigheten](#)

- I vissa i lagen, särskilt angivna, situationer då den upphandlade myndigheten/enheten får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering.
- Vid brådska som inte kunnat förebyggas.
- Om det finns synnerliga skäl.
- I samband med överprövning (täckningsköp).

Värdet av direktupphandling

Värdet av en direktupphandling uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt det aktuella avtalet. Vid beräkning ska man beakta options- och förlängningsklausuler som om de har nyttjats. Mervärdeskatt ska inte räknas med när värdet för direktupphandlingen beräknas.

Roller, ansvar och befogenheter

Beslut i enskilda direktupphandlingsärenden ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i Skärholmens delegationsordning.

Av delegationsordningen framgår vilken funktion/befattning som har rätt att fatta beslut om direktupphandling samt inom vilka beloppsgränser beslutanderätten är delegerad.

Direktupphandlingar till ett värde av 100 000 kronor och uppåt ska föregås av samråd med avdelningschef och upphandlingsstrateg.

Samordning av direktupphandlingar

Det är Skärholmen stadsdelsnämnds samlade behov som bör beaktas vid bedömning av om anskaffningen kan göras genom en direktupphandling. Bedömningen får inte göras utifrån en enskild enhets eller avdelnings behov.

Varor eller tjänster som är avsedda för identisk eller likartad användning får upphandlas tillsammans.

Det är också viktigt att tänka på om det finns ett återkommande behov av varan eller tjänsten eller om det rör sig om ett engångsköp. Om det är fråga om återkommande behov där volymen är svår att uppskatta bör man överväga att upphandla ett ramavtal för att säkerställa att upphandlingsreglerna följs.

Förbud mot kringgående

- Ett inköp får aldrig delas upp i mindre delar i syfte att hamna under gränsen för direktupphandling.
- Direktupphandlingar som har ett naturligt samband i tid och beträffande innehåll bör inte upphandlas separat.

Intervall för förvaltningens direktupphandlingar

Bland förvaltningens direktupphandlingar särskiljer man:

- Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor
- Direktupphandling i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor
- Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen

Upphandlings- och avtalssystem Kommers

Stockholm stads gemensamma system Kommers administrerar och koordinerar hanteringen av direktupphandling, förnyade konkurrensutsättningar, annonserade upphandlingar.

Det är även i Kommers som alla avtal finns sammanställda och administreras.

Direktupphandlingar med ett värde som överstiger 30 000 kronor och uppåt bör genomföras i stadens upphandlingssystem Kommers samt att all kommunikation med anbudsgivare/leverantörer bör ske via systemet.

Konkurrensutsättning

En direktupphandling utesluter inte konkurrensutsättning.

- **Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor**
Den som ansvarar för direktupphandlingen bestämmer om hur konkurrensutsättning ska ske och hur formen för anbud tas in.
- **Direktupphandling i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor**
Konkurrensutsättning bör ske i upphandlingssystem Kommers genom antingen en webbaserad- eller dokumentbaserad offertförfrågan. Anbud bör begäras in från minst tre (3) tilltänkta leverantörer.
- **Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen**
Konkurrensutsättning bör ske i upphandlingssystem Kommers genom antingen en webbaserad- eller dokumentbaserad offertförfrågan. Anbud bör begäras in från minst tre (3) tilltänkta leverantörer. Man ska alltid överväga en offentlig annonsering av direktupphandlingen för att dra nytta av konkurrensen på marknaden.

Seriositetsprövning av leverantörer

Vid direktupphandling bör en kontroll genomföras av att leverantören bedriver en seriös företagsverksamhet och fullgör sina

skyldigheter som betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter. Uppgifter om leverantören får inhämtas av skatteverket, kronofogden och kreditupplysningsföretag. Kreditupplysning ger kunskap om betalningsförmågan hos leverantörer.

För direktupphandlingar till ett värde av 100 000 kronor och uppåt är seriositetsprövning obligatorisk och ska dokumenteras.

Förhållningssätt

Vid direktupphandlingar ska man alltid utgå från de grundläggande upphandlingsprinciperna.

Likabehandling

Principen om likabehandling innebär att leverantörer ska ges samma förutsättningar. De måste till exempel få tillgång till samma information samtidigt, så att ingen leverantör får ett övertag. Man får exempelvis inte acceptera ett anbud som lämnats in för sent, eftersom samma regler och tidsfrister ska gälla alla.

Icke-diskriminering

Principen om icke-diskriminering innebär ett förbud mot att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet (t.ex. medborgarskap, etablerings- eller verksamhetsland). Man får inte ställa krav som bara svenska företag känner till eller kan klara att uppfylla.

Öppenhet

Principen om öppenhet innebär att upphandlingar ska präglas av öppenhet och förutsebarhet. Uppgifter som gäller upphandlingen får inte hemlighållas. De leverantörer som lämnat ansökan eller anbud i upphandlingen ska informeras om resultatet.

Ömsesidigt erkännande

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att intyg och certifikat som har utfärdats av en medlemsstats myndigheter ska gälla också i övriga EU- och EES-länder.

Proportionalitet

Proportionalitetsprincipen innebär att kraven och villkoren i upphandlingen ska stå i rimlig proportion till det som upphandlas.

Dokumentation av direktupphandlingar

Direktupphandlingar ska dokumenteras enligt nedan:

- **Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor**

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Skärholmens stadsdelsförvaltning [*Enkel dokumentationsmall*]. Ifylld blankett ska registreras som fakturaunderlag i Agresso vid kontering av inkommen faktura.

- **Direktupphandling i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor**

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Skärholmens stadsdelsförvaltning [*Avancerad dokumentationsmall*].

Ifylld blankett och upphandlingsdokumentation som innefattar offertförfrågan, vinnande anbud och meddelandet till den leverantör som tilldelats uppdraget skickas i original till registraturet för diarieföring efter avslutad upphandling. Om ett avtal upprättas med leverantör som tilldelas uppdraget ska det också diarieföras med detsamma diarienummer.

- **Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen**

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Skärholmens stadsdelsförvaltning [*Avancerad dokumentationsmall*].

Ifylld blankett och upphandlingsdokumentation som innefattar offertförfrågan, vinnande anbud, tilldelningsbeslut samt dokumentation av sekretessprövning skickas i original till registraturet för diarieföring efter avslutad direktupphandling.

Skriftliga avtal ska alltid upprättas efter avslutad direktupphandling till ett värde av 100 000 kronor och ska diarieföras.

Hantering av offentlighet och sekretess

Under pågående direktupphandling gäller absolut sekretess, vilket innebär att en upphandlande myndighet eller enhet inte får lämna ut en uppgift som rör anbud till annan än den som har lämnat anbudet förrän alla anbud eller erbjudande offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattas eller ärendet har slutförts.

Att allmänna handlingar omfattas av offentlighetsprincipen innebär inte att alla uppgifter kan lämnas ut.

Uppgifter om leverantörers ”affärs- eller driftförhållanden” kan omfattas av sekretess när leverantören har affärsmässiga förbindelser med en upphandlande organisation.

En sekretessprövning får ske i det enskilda fallet. Det betyder att den som ansvarar för genomförande av direktupphandling ska kontrollera om handlingen ska lämnas ut varje gång någon ber om att få ta del av en allmän handling.

Beslut om att inte lämna ut allmän handling fattas i enlighet med vad som föreskrivs i Skärholmens delegationsordning.

Dokumentationsmallar

- Bilaga 1: Enkel dokumentationsmall direktupphandling till ett värde under 30 000 kronor
- Bilaga 2: Avancerad dokumentationsmall direktupphandling över 30 000 kronor och uppåt